

VR/FR 16 MEI/MAY 2014

20:15/8.15PM

SINT-ROMBOUTSKATHEDRAAL
SAINT RUMBOLD'S CATHEDRAL

LATVIJAS RADIO KORIS

SIGVARDŠ KLAVA

KRISTĪNE BARKOVŠKA, AGATE BURKINA,
IEVA EZERIETE, INGA MARTINSONE, IVETA
ROMANCĀNE, INITA VINDAVA *sopraan/soprano*

INGA BALTĀ, ILZE BĒRZIŅA, ANTRA DREĢE,
SANTA KOKINA, GUNDEGA KRŪMIŅA, LĪGA
PAEGLE, DACE STRAUTMANE *alt/alto*

RŪDOLFS BĒRTIŅŠ, EGILS JĀKOBSONS,
NORMUNDS ĶIRŠIS, FERIJŠ MILLERS, AIGARS
REINIŠ, KĀRLIS RŪTENTĀLS *tenor*

ALDIS ANDERSONS, KĀRLIS BIMBERS,
GUNDARS DZIĻUMS, JĀNIS KOKINS, JĀNIS
STRAZDIŅŠ, PĒTERIS VAICKOVŠKIS *bas/bass*

JOHANN SEBASTIAN BACH /
KNUT NYSTEDT
Immortal Bach

HENRY PURCELL /
SVEN-DAVID SANDSTRØM
Hear my prayer, Oh Lord

ANDERS HILLBORG
Mouyayoum

SANTA RATNIECE
Chu dal

ĒRIKS EŠENVALDS
Légende de la femme emmurée

EUGENE BIRMAN*
Field of the dead

VYTAUTAS BARKAUSAS
Stabat Mater

ARVO PÄRT
Nunc Dimittis

PĒTERIS VASKS
Ziles ziņa

*World Premiere

N SUPERLETIEVEN — Het gevierde Lets Radio Koor doet zijn reputatie als cultureel ambassadeur eer aan en neemt in dit concert een aantal topstukken onder handen van Letse en andere Baltische en Scandinavische componisten.

Knut Nystedt (*1915) is een van de grootmeesters van de koor-muziek. Al in zijn vroege jeugd raakte de Noor vertrouwd met de tradities van de kerkmuziek en zijn werk verraadt sporen van invloeden van bijvoorbeeld Palestrina en gregoriaanse gezangen. Hij baseerde zijn compositie *Immortal Bach* (1987) op het koraal *Komm, süsser Tod*, een van Bachs meest geliefde koralen. Heel letterlijk demonstreert Nystedt, die zelf inmiddels de eerbiedwaardige leeftijd van 98 heeft bereikt, de onsterfelijkheid van de grote barokcomponist door het koraal door vijf koren in verschillende tempi te laten zingen. De uit elkaar getrokken akkoorden maakt hij zo letterlijk maatloos, tijdloos. Maar dit is niet zomaar een compositorische truc: het gevoel van berustende overgave aan de dood dringt misschien nog wel dieper dan bij het origineel door tot de luisteraar.

Ook de Zweedse componist **Sven-David Sandström** (*1942) voelt zich verbonden met componisten uit de barok, onder wie Buxtehude en Bach. De partituur van Purcells *Hear my prayer, Oh Lord* is slechts gedeeltelijk bewaard gebleven, wat meerdere hedendaagse componisten ertoe heeft geïnspireerd om het werk te voltooien. Sandström begint zijn compositie (1986) op het punt waar die van Purcell eindigt, en voert diens wringende dissonanten nog verder door tot een hartstochtelijk hoogtepunt.

Mouyayoum (1983), van Sandströms landgenoot **Anders Hillborg** (*1954), is gebouwd op de klanken van het niet-bestaande woord ‘mouyayoum’. De langzaam verschuivende klankblokken en repeterende motiefjes geven een bijna hallucinerend effect. De componist noemde dit werk ‘een studie, waarbij het voornaamste belang is een hoge mate van precisie te bereiken ten opzichte van timbre, ritme en dynamiek’.

Santa Ratniece (*1977) vertegenwoordigt met Ēriks Ešēnvalds en Eugene Birman de jongere generatie Letse componisten. *Chu Dal* (2008) is gewijd aan het hoogst gelegen zoutmeer ter wereld, Namtso in Mongolië. Het stuk is een ‘echo’ op haar compositie *Saline*, dat juist over de laaggelegen Dode Zee gaat. Ratnieces stijl is zeer expressief en

imaginatief, en ze maakt gebruik van een veelheid aan vocale technieken. *Chu Dal* betekent 'stil water', een bijnaam van het kristalheldere meer dat de omliggende bergen en de hemel weerspiegelt. Wanneer het meer in de winter is bevroren kunnen Boeddhistische monniken het eilandje dat middenin ligt bereiken om daar te mediteren. Ratniece illustreert de reis van de monniken door de kale landschappen en het verstrijken van de seizoenen, van de scherpe kou in de winter tot smeltende hitte in de zomer.

De 'legende van de ingemetselde vrouw' is een oud volksverhaal uit Albanië. Drie broers bouwen een kasteel en om het werk te kunnen voltooien moeten zij een offer brengen: een van hun echtgenotes moet in de muur worden ingemetseld. De manier waarop **Ēriks Ešenvalds** (*1977) het materiaal dat hij voor handen heeft verwerkt is zeer indrukwekkend en doorspekt met elementen uit Albanese volksmuziek. Met dit aangrijpende stuk won hij in 2006 de eerste prijs van het Internationale Rostrum van Componisten.

Vytautas Barkauskas (*1931) is wiskundige en componist. In de jaren '60 was hij een drijvende kracht van de Litouwse avant-garde en stond onder invloed van componisten als Ligeti, Lutoslawski en Penderecki. In zijn latere jaren componeerde Barkauskas op een meer intuïtieve manier en zijn recentere werken getuigen van grote emotionele expressie. Het *Stabat Mater* (1990) is hiervan een prachtig voorbeeld.

Arvo Pärt (*1935) is wereldwijd een van de populairste hedendaagse componisten. Zijn meest religieuze muziek, die sterk is beïnvloed door de minimalistische beweging en gregoriaanse gezangen, kent een pure, bijna meditatieve kracht. Het *Nunc Dimittis* schreef Pärt in opdracht van Saint Mary's Episcopal Church in Edinburgh, alwaar het in 2001 in première ging. Pärts verklanking van het lied van Simeon, die bij zijn ontmoeting met de pasgeboren Jezus overweldigd wordt door een gevoel van voltooiing nu hij de Verlosser heeft aanschouwd, is teder en zacht, maar barst uit op de woorden *lumen ad revelationem*: licht tot openbaring (aan de ongelovigen).

Zīles ziņa, 'De boodschap van de mees' van de Letse componist **Pēteris Vasks** (*1946), handelt over een duistere periode uit de Letse geschiedenis, waarbij jonge Letse mannen gedwongen werden te vechten in een oorlog die niet de hunne was. Een mees komt vertellen welke jon-

8 LATVIJAS RADIO KORIS

gemannen naar het front worden gestuurd. In zijn vroege periode was de toevalsmuziek van Lutoslawski en Penderecki een belangrijke inspiratiebron voor Vasks, maar met name in zijn koormuziek grijpt hij terug op thema's, (volks)liederen en vocale technieken uit de Letse geschiedenis.

De carrière van de jonge Letse componist **Eugene Birman** (*1987) neemt nu al een hoge vlucht. Hij schreef in opdracht van de BBC Singers, het Lets Radio Koor, Tallin Kamerorkest en talloze andere ensembles, en won in 2013 de Tenso Young Composers Award. Zijn muziek wordt hypnotiserend genoemd en getuigt van een rijke verbeeldingskracht, bravoure en gevoel voor schoonheid. *Field of the Dead*, dat tijdens dit concert in première gaat, is een opdrachtwerk van Tenso Network Europe en is het eerste stuk dat verschijnt in het kader van het project From Poetry to Music 14-18, ter gelegenheid van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

Susanne Vermeulen

E SUPERLATIVES — The celebrated Latvian Radio Choir does credit to its reputation as cultural ambassador and set to work on a number of masterpieces by Latvian and other Baltic and Scandinavian composers.

Knut Nystedt (*1915) is one of the grandmasters of choral music. From an early age, the Norwegian got acquainted with the traditions of church music and his work reveals traces of influence of e.g. Palestrina and Gregorian chants. He based his composition *Immortal Bach* (1987) on the choral *Komm, süsßer Tod*, one of Bach's most beloved chorales. Nystedt, who in the meantime has reached the venerable age of 98, very literally demonstrates the immortality of the great baroque composer by letting the choral be sung by five choirs, each in different tempi. That way, he literally makes the severed chords measureless, timeless. But this isn't just a composer's trick: the feeling of resigned surrender to death gets through to the listener even more than the original does.

The Swedish composer **Sven-David Sandström** (*1942) is another man who feels connected to baroque composers, among which Buxtehude and Bach. The score of Purcell's *Hear my prayer, Oh Lord* has

been preserved only partly, which has inspired several contemporary composers to complete the work. Sandström begins his composition (1986) at the point where Purcell's ends, and he carries Purcell's harsh dissonances even further through to a passionate climax.

Mouyayoum (1983), by Sandström's compatriot **Anders Hillborg** (*1954), is based on the sounds of the non-existing word 'mouyayoum'. The slowly shifting sound clusters and repetitive motives have an almost hallucinatory effect. The composer called this work 'a study, in which the primordial importance is to achieve a high level of precision in respect to timbre, rhythm and dynamics'.

Santa Ratniece (*1977), together with Ēriks Ešenvalds and Eugene Birman represents the younger generation of Latvian composers. *Chu Dal* (2008) is dedicated to the highest salt lake in the world, Namtso in Mongolia. The piece is an 'echo' of her work *Saline*, which is about the low-lying Dead Sea. Ratniece's style is very expressive and imaginative, and she uses a multitude of vocal techniques. *Chu Dal* means 'still water', a nickname of the crystal clear lake which reflects the surrounding mountains and skies. In the wintertime, when the lake is frozen, Buddhist monks can reach the small island which lies in the center of the lake to meditate there. Ratniece illustrates the journey of the monk through the barren landscapes and the passing of the seasons, from the sharp cold in the wintertime to the searing heat in the summertime.

The 'legend of the walled in woman' is an old folk tale from Albania. Three brothers build a castle and in order to complete the work, they have to bring a sacrifice: one of their spouses has to be walled in. The way in which **Ēriks Ešenvalds** (*1977) has processed the material at hand is very impressive and laced with elements from Albanian folk music. With this gripping piece, he won first prize of the International Rostrum of Composers in 2006.

Vytautas Barkauskas (*1931) is a mathematician and a composer. In the 60s he was a driving force of the Lithuanian avant-garde and he was influenced by composers such as Ligeti, Lutoslawski and Penderecki. In his later years he composed Barkauskas in a way that was more intuitive and his more recent works show a great emotional expression. His *Stabat Mater* (1990) is a marvelous example of this.

10 LATVIJAS RADIO KORIS

Arvo Pärt (*1935) is one of the most popular contemporary composers worldwide. His most religious music, which is strongly influenced by the minimalist movement and Gregorian chants, has a pure, almost meditative force. Pärt wrote his *Nunc Dimittis* in commission by Saint Mary's Episcopal Church in Edingurgh, where it premiered in 2001. Pärt's musical expression of the song of Simeon, who in his encounter with the new-born baby Jesus is bewildered by a sense of completion now he has laid sight upon the redeemer, is gentle and soft, but bursts at the sounding of the words *lumen ad revelationem*: a light unto the revelation (of the Gentiles).

Zīles ziņa, 'The message of the titmouse' by the Latvian composer **Pēteris Vasks** (*1946), deals with a dark period from Latvian history, during which Latvian men are forced to fight a war which was not theirs to fight. A titmouse comes to tell which young men are sent to the front. In its early period, the aleatoric music of Lutoslawski and Penderecki was an important source of inspiration to Vasks, but particularly in his choral music he goes back to themes, (folk) songs and vocal techniques from Latvian history.

The career of the young Latvian composer **Eugene Birman** (*1987) is already booming. He has written works commissioned by the BBC Singers, the Latvian Radio Choir, Tallin Chamber Orchestra and numerous other ensembles, and won the Tenso Young Composers Award in 2013. His music is said to be hypnotizing and shows a rich imagination, bravura, and sense of esthetics. *Field of the Dead*, which premieres during this concert, is a work commissioned by Tenso and has the First World War as theme on the occasion of the memorial year 2014.

Susanne Vermeulen

